

М.В. Чорна, д-р екон. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

О.С. Маковоз, канд. екон. наук, доц. (*ХНУВС, Харків*)

ПЕРСПЕКТИВИ ПІДГОТОВКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНИХ ФАХІВЦІВ ВНЗ УКРАЇНИ

Трансформація національної економіки України в умовах глобалізаційних викликів визначила головне завдання вищих навчальних закладів (ВНЗ) України – підготовку конкурентоспроможних фахівців. Вирішення цієї проблеми вимагає перегляду змісту та форм навчального процесу, якісних змін у методиці навчання, впровадження нетрадиційних технологій та методів інтенсивного навчання, переорієнтацію навчання з накопичення знань (предметне навчання) на підвищення рівня фахової компетентності, як основи розвитку здібностей, ефективних дій в умовах конкретних ситуацій (проблемне навчання). Тому завданням сучасної вищої школи є не лише дати теоретичні знання, а й підготувати фахівців нової формації, наблизити навчання до реалій практики. Вирішити ці завдання допомагає застосування інформаційних технологій навчання, ігрових методів навчання, проведення ділових, рольових ігор. В умовах розвитку інформаційно-інноваційного господарства отримання та формування конкурентних переваг економічними суб'єктами тісно пов'язано з використанням сучасних інформаційних технологій. Використання можливостей комп'ютерної графіки при підготовці студентів економічних спеціальностей дозволяє підвищити якість викладання навчальних дисциплін, інтенсифікувати процес отримання і засвоєння студентами нових знань та сприяє формуванню професійної компетентності майбутніх фахівців.

Конкурентоспроможність підготовки фахівців ВНЗ як об'єкт дослідження можна розглядати з різних позицій – якість освіти, або якість освітньої діяльності, якість освітнього процесу, або якість освітньої послуги, якість випускника, або якість фахівця. На наш погляд, найбільш точним в концептуальному плані є визначення конкурентоспроможності освітньої діяльності як характеристик компетенцій випускників, збалансованих до вимог народного господарства.

Експерти країн Європейського Союзу визначають поняття компетенцій як «здатність застосовувати знання й уміння», що забезпечує активне застосування навчальних досягнень у нових

ситуаціях. В останніх публікаціях ЮНЕСКО поняття компетентності трактується як поєднання знань, умінь, цінностей і ставлень, застосовних у повсякденні. Для того щоб полегшити процес оцінювання компетенцій, Міжнародний департамент стандартів для навчання, досягнення та освіти (International Board of Standards for Training, Performance and Instruction) (IBSTPI) пропонує виділити з цього поняття такі індикатори, як набуті знання, вміння, навички та навчальні досягнення.

Затребуваність компетенції колишніх студентів визначають ефективність ВНЗ в сучасних умовах і відображають здатність суб'єкта освітньої діяльності здійснювати професійну діяльність. Це комплекс характеристик спеціальної свідомості, що відображає здатність фахівця здійснювати професійну діяльність у відповідності з економічними вимогами, на певному кваліфікаційному рівні, з розумінням соціальної відповідальності за результати професійної діяльності.

У процесі розгляду проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо фінансування вищої освіти (щодо економічних відносин у сфері вищої освіти)» більшість ВНЗ України прийшли висновку, що ні в якому разі не можна відмовитись від системи держзамовлення та державного фінансування вищої освіти. Без держзамовлення та бюджетної освіти за межами ВНЗ України можуть залишитись тисячі талановитих і мотивованих на навчання молодих людей, які не в змозі будуть оплачувати освіту.

Одним із найважливіших стратегічних завдань на сучасному етапі модернізації системи вищої освіти України є забезпечення конкурентоспроможності підготовки фахівців згідно рівню міжнародних стандартів. Запровадження основних положень Болонського процесу передбачає врахування національних підходів до організації навчання, змісту освіти, традицій у підготовці майбутніх фахівців з вищою освітою.

Таким чином, головним завданням ВНЗ України є якісне задоволення потреб національної економіки в підготовці конкурентоспроможних фахівців. При плануванні підготовки фахівців ВНЗ України слід враховувати потреби ринку праці в робітниках різних кваліфікацій та специфіку розвитку територій. Створення умов для отримання конкурентних переваг в світі є головною умовою економічної і соціальної стабільності суспільства та сприяє економічному росту країни, збільшенню прибутку підприємств і доходів населення.